

Notitie over 2004: Het Europese Jaar van Opvoeding door Sport, ten behoeve van de Vaste Kamer Commissie Onderwijs, Cultuur en Wetenschappen

Analoog aan eerdere Europese jaren, het jaar 2001 was bijvoorbeeld het Europees Jaar van de Talen, stelt de Commissie voor om in 2004 een Europees Jaar van Opvoeding door Sport in te stellen. Het betreft een voorstel met o.a. de volgende doelstellingen: onderwijsinstellingen en sportorganisaties ontvankelijk maken voor samenwerking, overwegen hoe de waarden van sport kunnen worden toegepast bij het ontwikkelen van zogenaamde educatieve basisvaardigheden.

Nederland hecht belang aan dit voorstel en de redenen zijn o.a. de volgende (zie ook het bijgevoegde BNC - fiche):

- Het voorstel vertoont duidelijke raakvlakken met het Nederlands beleid. In de eerste plaats is in Nederland de participatie in sportieve activiteiten, zowel binnen scholen als daarbuiten, hoog. In de tweede plaats neemt sport reeds een belangrijke plaats in het beleid van de Nederlandse overheid. Ook in relatie met het onderwijs: zo is er recent veel geïnvesteerd in de onderwijsmogelijkheden van jonge sporters. In het kader van de Breedtesport - impuls lopen er een aantal projecten in gemeenten die de samenwerking tussen onderwijs, sport en buurt versterken.
- Het Europese Jaar van Opvoeding door Sport (2004) zal gedeeltelijk samenvallen met het Nederlandse voorzitterschap dat in de tweede helft van dat jaar zal plaatsvinden. Dit geeft Nederland de mogelijkheid zich op een aantal punten te profileren.

Ten aanzien van de subsidiariteit van het voorstel zijn er echter vragen. En ook is een kritische houding ten opzichte van de opzet en uitvoering van het voorstel op zijn plaats.

Volgens het subsidiariteitsbeginsel dient het voorstel van de Commissie getoetst te worden aan de volgende vragen (zie ook artikel 5 van het verdrag van Amsterdam):

- Wat is de rechtsgrondslag voor het optreden van de Commissie?
- Als de rechtsgrondslag zodanig geformuleerd is, dat zowel de Commissie als de lidstaten bevoegdheden hebben, treedt de Commissie dan slechts op, opdat de omvang of de gevolgen van haar optreden beter door de gemeenschap kan worden verwezenlijkt?
- Gaat het optreden van de Commissie niet verder dan wat nodig is om de doelstellingen van het verdrag (van Amsterdam) te verwezenlijken? (Het proportionaliteitsbeginsel.)

De rechtsgrondslag voor dit voorstel, artikel 149 van het verdrag van Amsterdam, is mijns inziens de juiste. In artikel 149 wordt namelijk gesteld, dat de Commissie de bevoegdheid krijgt om middels initiatieven de kwaliteit van het onderwijs in de lidstaten te helpen verhogen, met in acht neming van de verantwoordelijkheden voor de inhoud van het onderwijssysteem, waarvoor de lidstaten exclusief verantwoordelijk zijn. Sport behoort tot het onderwijs. De kwaliteit van het onderwijs kan dus worden verbeterd door een jaar van de opvoeding door sport te organiseren. Het organiseren van een

dergelijk jaar op Europees niveau (in samenwerking met de lidstaten) zal meer effect hebben en er zal qua middelen meer worden bereikt, dan wanneer het door de lidstaten afzonderlijk wordt georganiseerd.

Sommige deeldoelstellingen van het voorstel zijn echter zodanig geformuleerd, dat de tekst ruimte laat voor een, in mijn ogen, te ruime interpretatie van het subsidiariteitsbeginsel. Ik denk daarbij aan deeldoelstellingen, waarin te weinig duidelijk wordt, dat de acties gericht moeten zijn initiatieven met een Europese dimensie en / of met een grensoverschrijdende kant. Verder vind ik, dat sommige voorgestelde "instrumenten" teveel los staan van de "opvoedingskant" van dit jaar, teveel exclusief "sport" betreffen. Tenslotte ben ik het niet eens met de in de toelichting op het voorstel opgenomen zin, dat de geplande maatregelen o.a. ten doel hebben "aan te zetten tot de voorbereiding van latere communautaire maatregelen op het gebied van sport". Als de Commissie een dergelijk initiatief voor ogen staat, dan hoort dit thuis bij de onderhandelingen over een nieuw verdrag, die in 2004 zullen plaats vinden, en niet in dit voorstel.

De proportionaliteit van het voorstel kan als redelijk beoordeeld worden: de omvang van de voorgestelde acties is redelijk in verhouding tot de doelstellingen.

Mijn inzet m.b.t. dit voorstel is het om, gezien het bovenstaande:

- een positieve houding in te nemen met betrekking tot het voorstel als geheel,
- het vraagstuk van de subsidiariteit nadrukkelijk aan de orde te stellen en het voorstel, in overleg met de Commissie en de andere lidstaten, zodanig aan te passen, dat subsidiariteit in voldoende mate gewaarborgd wordt,
- na te gaan en voorstellen te doen of en hoe de opzet en uitvoering van dit voorstel eventueel verbeterd kunnen worden. Dit laatste betreft vooral de wijze waarop de beslissingen over het al of niet financieel bijdragen vanuit de EU aan de voorgestelde activiteiten tot stand komen. Mijns inziens zal dit moeten gebeuren middels een Europees comité met nationale vertegenwoordigers, dat zal werken volgens de normale EU comitologie regels. Via nationale comités zullen dan bij dit EU - comité aanvragen voor Europese subsidie van nationale projecten worden ingediend. In dit geval dienen de nationale comités in eerste instantie over de "subsidiariteit" van deze voorstellen te waken.

Tijdens het bespreken van het door de Commissie ingediende voorstel in het EU - onderwijscomité is gebleken, dat de overige lidstaten, evenals Nederland, een positieve houding ten aanzien van dit voorstel innemen. Ook de opmerkingen van Nederland over "subsidiariteit" en "uitvoering" werden breed gedeeld.

Het voorzitterschap en de Commissie hebben zich vervolgens bereid verklaard de doelstellingen met het oog op een nadere precisering van "subsidiariteit" aan te scherpen. Verder is de Commissie bereid om met het oog op een "betere uitvoering" een EU comité in te stellen, zoals hierboven is weergegeven.

Aangezien de Commissie en voorzitterschap bereid zijn de tekst van het voorstel, met name naar aanleiding van opmerkingen over de subsidiariteit en de opzet / uitvoering van het voorstel, aan te passen, acht ik de kans groot dat op de volgende EU - Onderwijsraad, 30 mei a.s., politieke overeenstemming over dit voorstel bereikt zal worden.

Ik wijs u er echter nadrukkelijk op, dat over de definitieve standpuntbepaling van Nederland, kort voor 30 mei, aan de hand van de dan op tafel liggende tekst, in de MR beslist zal worden.